

عەلی مەحمود

خەم خۆریکی بەردەوامی جینۆسایدی کورد

قادر نادر

2005/11/29

چەند سالیکە ناوەندی چاک گۆرانیکى ریشەیی و بەرچاوی لە خستنه روی کیشەى ئەنفال هیناوەتە ئاراوه لەهەندەران و کوردستان ،بەردەوامیش لە هەولدانە بۆ دادگایى کردنى تاوانبارانى ئەنفال نوێترین نمونەش دادگایى کردنى فرانس قان ئەنرانته .

یەکیک لە ئەندامە هەرە چالاکەکانى عەلی محمود محەمەدە ناسراو بە (عەلی سیاسیه) ، بۆیە وەک ریز لێنانەک کە رۆلیکی بەرچاوی هەیه لە بەرەو پێشچوونی ئەم دادگایى کردنه و ئیمەى کوردیش تا کەسیکی تیکۆشەرمان مالفواوی یە کجاریمان لى ئەکات هەست بە شوین پى ی ناکهین ،بۆیە پیم باشە ئەم چەند دێرەى لەسەر بنوسم .
یەكەم نارهزایەتى خەلک لەشارى هەولێرخۆپیشاندانیکى جەماوەرى بوو کۆتایى سالى 1991 ئەنجام درا دژ بە دزی و تالانیەکانى بەرەى کوردستانى ، عەلى سیاسیم لەو خۆپیشاندانە دیت، یەکیک لە دروشمەکانى (ئازووقە بۆ هەموان ، لەناوچى دزو تالان) بوو ، 15 ساله ئەم دروشمه زۆر بەراستگۆیانە و بەردەوام بى کۆل نەدان بەهەمان گورو تینی راپەرین دەلێتەوه.

هەموو باوک و دایکیک لەهەندەران دەزانیت بەخێو کردنى منداڵ چ ئەرکیکی قورسەو نەبوونی کاتیش چ کیشەیهکی گەورەیه، کاک عەلى خاوەنى 4 منداڵه کەچى بەردەوام خەریکی (نوسین ، بەشدار لەکۆره سیاسى و جەماوەریەکان ،کەمپین ،خۆپیشاندان ،مانگرتنه) لەملاشەوه بەردەوام پالپشتیکى گرنگی چەند مالپەرێکی کوردی و عەرەبیە،ئەمە جگە لەوهی پەيوەندیەکی فراوانی لەگەل دەیان رۆشنیرو کەسایەتى سیاسى لەهەندەران و کوردستان دا هەیه بۆیە هەرژمارەیهکی تەلە فۆن یان ئمیلێکی رۆشنبیرە پاک و دلسۆزەکانت پێویست بوو بى دوو دلی لای ئەم بەرێزە هەیه.

ئەگەر شەهید رەئوف ئاکرەیی یەكەم کەس بو بێت پەرتوکی لەسەر ئەنفال نوسیبیت ئەوا عەلى سیاسى یەكەم کەس بو هەولیدا کیشەى ئەنفال بێت بە مەسەلەیهکی جەماوەرى و تەکانیکى گرنگی بەم پەرەندە داوه،هەموو لایەک باش دەزانن یەكەم جارخۆی وکۆمەلیک کەسى پێشکەوتوخوازی کوردپەرەوهر سالى 95 لەشارى هەولێر یادی ئەم کارەساتەیان کردەوه، تا لەکوردستان بوو سالانە سەرپەرشتی یادەکانى دەکردهوه ریکخراویکی چالاکیشیان هەبوو بەناوی (کۆمەلەى ئاوارەو ئەنفالەکانى کوردستان)،کە ریگای هەندەرانیشی گرتەبەر، مەسەلەى ئەنفال لە هەندەران گروتینەکی نوێ ی بەخۆوه دیت.

لە حزبايهتیش دا پێچەوانەى رەوتى زۆرینەى خەلک کام حزب (بەتایبەتى چەپەکان) روبەرەوى فشارى پارتي و یە کیتی ببوايه وه لەم ماوهدا رۆلى کادیرەکی ئەم حزبەى دەدیت وه ک لەکاتی تیرۆر کردنى (رەئوف ئاکرەیی و حەمە حەلاق و مامۆستا ئەمینی جوتیاران.....)

سالى 2000 دواى 4 سال دابیرین لە یەكترى لەسوریا بەدیدارى یەكترشاد بووینەوه بەلام ئەم تاکە کەسیک بو لەوکوردانەى هەندەران دیتم ،نەبەدواى کچی جوانى سورى کەوت نە شەمەک کرین و گەران نەبە دواى جوانیهکانى سروشتی دیمەشق ، 3 رۆژ لەم ولاتە ژیا تەنیا بەدواى ئەو پەرتوکانە بو کە دژ بە سەلەفیهت و خزمەت بە بیرى پێشکەوتوخوازی بوو ،هەربۆیەش کاتیک جانتاکانیمان بەرەو فرۆکەخانەى دیمەشق برد تەنیا 10کیلۆی کەل و پەل بوو 30 کیلۆی تەنیا پەرتوک بوو.

لەسەرەتای راپەرینەوه تائیسنا کەم کەس هەیه خەونى بە بنکەکەکانى گومرگەوه نەبیبیت تا بە چەند مانگیک پلەى جینایەتى بەرزبیتەوه ،کاک عەلى لە گومرگ کارى دەکرد بەلام ئەو دارایی نەبوو بەلکو هی فرۆشتنى سەوزەو میوهات بوو لەبیری دۆلارو دینار لیدان ئەو لە پەنایەکی گومرگدا تکهو کەبابی لیدەدا.تابژیوی ژيانى مال و مندالى بە سەر بەرزانه دابین بکات.

له 15 سالی رابردودا سه رجهم نوسینه کانی تایبته بووه به بیرى چهپ و ره خنه گرتن له دهسه لاتی کوردی به رامبه ر پیشیلکاریه کانی مافی مرؤف و بهرته سکردنه وهی دیموکراسیهت و گرنگی نه دان به پهروهندی جینوسایدی گهلی کوردستان. رۆژانه هه ولی داوه ئه و دیواره ترسه بشکیئیت که دهسه لاتداری کورد وهک دیواری بهرلین دروستیان کردوه، ئاخه ئه ونوسه ریکی درۆزن نه بوو له گهله نوسینه کانی چاوی له وه بیته دهسه لاتدران پلهیه کی بدهنی تا بیته به په یامنیری دهسه لات له ناو رۆشنبیراندا، به قهده ئه وهی نازاری خیزانیکی ئه نفالکراو کهم بکاته وه وزه رده خه نه یهک بخاته سه ر لیویان. ئه مه ش جوانترین وشانازیترین پاداشته له میژوو به هه موو کهس تۆمار ناکریت.